

Aydınlık

ÇARŞAMBA
30
NİSAN 1980
10 LIRA

Kuruluş yılı: 1921
Kurucusu: ŞEFİK HÜSNÜ

BÜTÜN ÜLKELERİN İŞÇİLERİ VE EZİLEN HALKLAR, BİRLEŞİN!

İRAN Beni Sadr, işçilerine karışmazsa ABD ile anlaşabileceklerini söylerken Beheşti Amerikalı askerlerin cesetlerini bile pazarkk konusu yapmak istiyor

ABD Brzezinski, İran'a veniden askeri müdahalede bulunma ihtimalinin ortadan kalkmadığını söyleyerek alay edilmesini kınadı

AET Lüksemburg'taki AET Zirvesinde Amerikan operasyonu eleştirilmedi. AET, rehinerler 17 Mayıs'ta bırakılmazsa İran'a ambargo uygulayacak

ABD Dışişleri Bakanı Vance istifa etti

SOVYETLER PUSUDA

Dünya ABD-İran kışmasıyla meşgulken, Ruslar İran'a yönelik orta menzilli füzeleler yerleştiriyor

DİŞ HABERLER SERVİSİ
DÜNYA kamuoyu ABD'nin rehinerleri kurtarma operasyonu ile uğraşırken, Sovyetler Birliği'nin işgal altındaki Afganistan'ın İran sınırına yakınlarına orta menzilli füzeleler yerleştirdiği bildirildi. Söz konusu füzelelerin İran'a ve Basra Körfezine yönelik olduğu belirtiliyor.

Bu arada, ABD'nin rehinerleri kurtarma operasyonuna karşı çıkan Dışişleri Bakanı Cyrus Vance istifa etti. Vance'in istifasından Başkan Carter'ın siyasi hayatının zara uğreyeceği tahmin ediliyor. Vance'in istifasının ardından, İran'a askeri müdahaleyi desteklediğini belirten Carter'ın Güvenlik İşleri Başdanışmanı Brzezinski'nin yönetim içinde güç kazandığı gelen haberler arasında.

İran'da ise Devlet Başkanı Beni Sadr, İran'ın işçilerine karışması durumunda ABD ile anlaşmalarının zor olmadığını açıklarken, aşırı dinci kanadın temsilcisi Ayetullah Beheşti operasyonda ölen Amerikalı askerlerin cesetlerini bile pazarkk konusu yapacaklarını duyurdu. Dışişleri Bakanı Kutbade Lübnan'ın başkenti Beyrut'ta, rehinerler sorununun barışçıl yoldan çözülmesi ihtimalinin ortadan kalkmadığını, bu nedenle kuvvete başvurulmaması gerektiğini söyledi.

AYRINTILI HABERLER
3 SAYFAMIZDA

Anayasa Mahkemesi
Başkanı Müftügil

«Özgürlükçü
demokrasinin
ilkelerinin eksiksiz
uygulanması
önemlidir»

ANKARA (AA)
DANIŞTAY Genel Kurulunca Anayasa Mahkemesi üyeliğine seçilen Orhan Onar'ın anti içme töreninde konuşan Anayasa Mahkemesi Başkanı Şevket Müftügil "Anayasamız devletin görevleriyle yurttaşın hak ve özgürlüklerini dengeli bir biçimde düzenleyen her yönüyle gerçekten hukuk abidesi niteliğinde olan büyük bir eserdir. Bu Anayasanın insan haysiyetine (Devamı sa. 6 s. 7 de)

**Mehmet Ali Ağca
idam cezasına
çarptırıldı**

Savunma Avukatı Turan Özbay- 'Abdi İpekçi' gibi gösterilmiş gibi gösteriliyor, ona karışanları canı gibi göstermek doğru değildir' dedi.

HABER MERKEZİ
İSTANBUL Sıkıyönetim Mahkemesinde yargılanan Mehmet Ali Ağca, idam cezasına çarptırıldı. Abdi İpekçi'yi öldürdükten sonra kaçtığı araba kullanan Yavuz Çaylan da 3 yıl ağır hapse mahkum edildi.

Sıkıyönetim Askeri Savcısı Ahmet Koç'un, dava ile ilgili esas hakkındaki mütalaasını okuduktan sonra karar verildi. (Devamı Sa. 6 S. 5)

Bir yıldır
ahırda
öğrenim
görüyorlar

İslahiye'nin İncirli köyünde 80 ilkököl öğrencisinin öğrenim gördüğü ahırda ne pencere var ne de kapı

MEHMET ÖZDEMİR (İSLAHİYE)
İSLAHİYE'nin İncirli köyünde 80 ilkököl öğrencisi öğrenimini 1979'un ekim ayından beri ahırda yapıyor. İlk okul binası hâlâ tamir edilmediğinden öğrenim bir süre daha ahırda sürecek.

Çok kötü şartlar altında (Devamı sa. 6 s. 7'de)

İncirli köyünün 80 çocuğu ilköğrenimlerini ahırda yapıyor. Penceresiz, kapısız binada daha ne kadar kalacakları da belli değil. (Fotoğraf: AYDINLIK)

Son on gün içinde yurdun çeşitli yerlerinde
8 öğretmen öldürüldü

Malatya ve Kars'ta iki öğretmen öldürüldü

Ankara'da Iraklı bir kız öğrenci öldürüldü

HABER MERKEZİ
EMİREL hükümetinin sürgün ve kıyım politikasından en çok nasibini alan kesim olan öğretmenler son on gün içinde anarşinin de boy hedefi haline geldiler.

Geçtiğimiz hafta altı öğretmen yurdun çeşitli yerlerinde öldürülürken, dün de Malatya'da bir ilkököl müdürü ile bir ortaokul öğretmeni katledildiler.

Kars'ın İsmet Paşa İlkokulu Müdürü Kemal Sivihanlı okul önünde uğradığı silahlı saldırı sonucu öldürüldü. Katillerin kimliklerinin belirlenmediği ve soruşturmanın sürdürüldüğü bildirildi.

Malatya'da ise Hasan Karagöz adlı bir ortaokul öğretmeni evinden çıktığı sırada silahlı bir kişinin saldırısına sonucu hayatını kaybetti. Öldürülen öğretmenin sol görüşlü olduğu öğrenildi.

ADANA'DA BİR CESET BULUNDU
Adana'da Sevhan ne-

(Devamı Sa. 6 S. 3)

YORUM

Devletin
hedefi kim?

BAŞBAKAN Demirel'in AF Gençlik Kolları Kongresinde yaptığı konuşma, hükümet ve Adalet Partisi adına talihsizlik olmuştur. Paslanmış anti-komünizm silahına sarılan Başbakan solcu anarşinin ve kötülüklerin kaynağı ilan etmiş, 1974 genel affına ve fikir özgürlüğüne saldırmıştır.

'Devletin...beş yüz bin askeri, elli bin polisi, yüz bin jandarması var. Yetmedi mi? Eli silah tutan herkesi devlet göreve çağırma hakkına sahiptir. ... Biz meşruiyetin içinde kalacağız. Devlet bitinceye kadar mı meşruiyetin içinde kalacağız? Öyle de demedik.'

Demirel'in Türkiye'deki anarşinin, terörün ve kardeş kavgası kişisizliğinin kaynakları olan (Devamı sa. 6 s. 9'da)

OLAY YARA TACAK BELGE LER

Bir siyasal partinin
gizli yazışmaları

Binlerce insanın
kaderiyle ilgili
kararları kimler
nasıl alıyor?

YAKINDA **Aydınlık** TA

Sendikalar, MISK'in
açıklamasını yalanladı

**Türk-İş'e bağlı
sendikalar,
MISK'in Kayseri
mitingine
katılmıyor**

Türk-İş'te sendikalar MISK'i eylem birliği yapılacak bir örgüt olarak görmediklerini söylediler.

Sağlık-İş Başkanı Başoğlu, MISK'in açıklaması için "ayak oyunu" dedi.

İŞÇİ SERVİSİ
TÜRK-İŞ'e bağlı sendikalar dün MISK'in "Kayseri mitingine çok sayıda Türk-İş'e bağlı sendikaların katılacağı" yolundaki açıklamasını yalanladılar.

Bir başka konfederasyonun mitingine katılmamanın ancak örgüt kararıyla olabileceğini, Türk-İş'in ya da bağlı sendikaların böyle bir kararın ise olmadığını (Devamı Sa. 6 S. 3)

CHP Denizli Milletvekili Keskin:
«AP örgütlerinde
hazırlanan listelere
göre kıyım
sürdürülüyor»

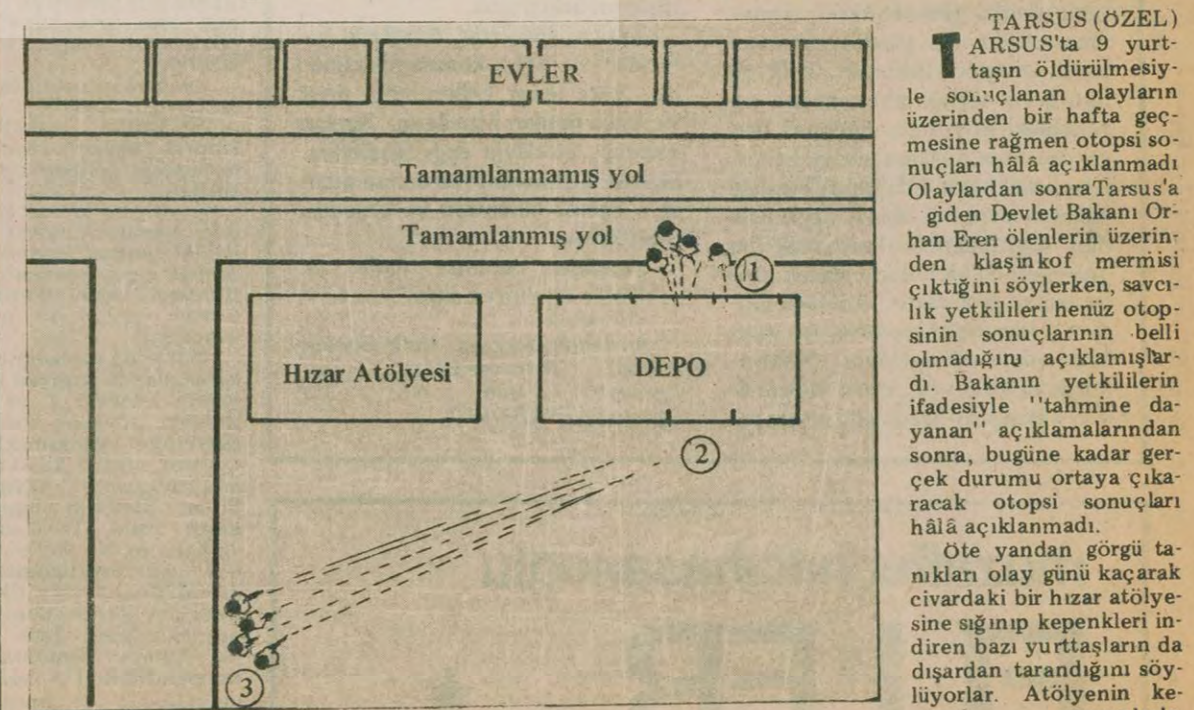
ANKARA (ÖZEL)
CHP Denizli Milletvekili Adnan Keskin belgelere dayanarak yaptığı açıklamada kamu personeli kıyımının Adalet Partisi örgütlerince olduğunu (Devamı Sa. 6 S. 5)

Olay sırasında bu dükkanlara
sığınanlar dışardan ateşlenmiş

Tarsus'taki olaylar sırasında dışardan ateş edilerek içeriye sığınanlardan iki yurttaşın öldürüldüğü söylenen atölyeler...

Tarsus katliamının otopsi sonuçları hâlâ açıklanmadı

Öte yandan görgü tanıklarının ifadelerine göre ateş başlayınca hızar atölyesine sığınan yurttaşlara (1) nolu yerden, kepenklerin önünden ateş açılmış. Atölyenin arkasında bulunan ve (2) no ile gösterilen küçük kapıdan çıkmak isteyenlere ise (3) nolu yerde mevzilenen polislerce ateş açılmış.

(Devamı sa. 6 s. 7'de)

İRAN'IN MOSKOVA BÜYÜKELCİSİ, RUSYA'DAN YARDIM İSTEMEYECEKLERİNİ, KENDİ GUÇLERİNE DAYANACAKLARINI BELİRTTİ

Beni Sadr: «ABD, İran'ın içişlerine karışmazsa, bunalım çözülür»

- Homeyni, ABD'nin işlediği suçları yerinde incelemek için uluslararası kuruluşların İran'a gelmesini istedi
- Kürdistan'da kolera tehlikesi var

TAHRAN (AJANSLAR) Lüksemburg Radyo Televizyonunun kendisine telefonda sorduğu bir soruyu cevaplandırarak İran Devlet Başkanı Abdülhasan Beni Sadr, "Amerikan hava baskınının gerçek amacının rehinelere kurtarmak değil, İran devrimini yıkmak olduğunu" söyledi ve iki ilde arasındaki bunalımı çözmeyi hemen hemen imkansız olduğunu görüşünü savundu.

taahhüt edeceği andan itibaren bunalımı çözmeyi kolaylaştıracağını belirten Beni Sadr, ABD'nin ikinci bir operasyona girişeceğini sanmadığını, böyle bir girişimin tekrarlandığı takdirde rehinelere kurtarılması için değil, rejimin devrilmesi için yapılabileceğini belirttik, rehinelere başka kentlere nakledilmesi meselesini bilmediğini söyledi.

HOMEYİNİN MESAJI Öte yandan İranlı lider Ayetullah Homey-

ni, Devlet Başkanı Beni Sadr'a bir mesaj göndererek, "Amerikalıların işledikleri suçları yerinde görmeleri için uluslararası kuruluşları İran'a davet etmesini" istedi.

Mesajında BM Güvenlik Konseyinin, "ABD'nin emriyle hareket eden Irak'ın uzun zamanlarda beri İran'a saldırılarına" işaret eden Homey-ni, ancak bir kez olsun bu hareketi kinamadıklarını söyledi.

HALHALI'NIN AÇIKLAMASI Bu arada İran Devrim Mahkemeleri Başsavcısı Ayetullah Sadık Halhali basına yaptığı açıklamada, ABD'nin askeri operasyonu sırasında ölen Amerikalıların cesetlerinin doğrudan doğruya ABD hükümetine değil, Katalik bir kuruluşa teslim edileceğini açıkladı.

İRAN'IN MOSKOVA BÜYÜKELCİSİ İran'ın Moskova Büyükelçisi Muhammed Mokri, İran'ın Sovyetler Birliği'nden askeri yardım istemediğini belirterek, "Kendi gücümüze güveneceğiz" dedi.

Mokri, düzenlediği basın toplantısında, ABD'nin Ortadoğu'ya atese vermesi halinde İran'da, Sovyetlerin de durum değerlendirmesi yapacaklarını ancak o aşamaya gelmemesini istemediklerini belirtti.

Iran-Irak arasındaki anlaşmazlığa ilişkin bir soruya karşılık Mokri, Sovyetlerin Irak'a silah satışını durdurmasını istedi ve Irak'ın bu silahları İran'daki "karşıdevrimcilere" verdiğini, ancak Sovyetler Birliği'nin İran devrimine zarar vermek amacıyla olduğunu düşünmediklerini söyledi.

Öte yandan Washingtonla ilgili bir yayında Sovyet resmi haber ajansı TASS, "Başkan Carter'in rehinelere ölmüne yol açabilecek anlaşmaz tutumundan vazgeçemediğini" söyledi.

KUTBZADE'NİN DEMECİ Ortadoğu ülkelerini kapsayan gezisinin ikinci durağı olan Beyrut'ta gazetecilerin sorularını cevaplayan İran Dışişleri Bakanı Sadık Kutbzade, ABD'nin rehinelere kurtarmak üzere yaptığı başarısız girişime değinerek, "Amerikalıların —eğer varsa— suçlularını yeniden bulmaları umudunu gerilimin azaltılması gerekiyor" dedi.

Gözlemler tarafından ilmi olarak nitelenen konuşmada Kutbzade, gerilim azaldıktan sonra sorun üzerinde tartışılacağını bildirdi.

KURDISTAN'DA ÇATIŞMALAR Kürt bölgesindeki Sanandaj kentinin iç denetimini ayrılıkçı Kürte-ri elinde olduğu, ordu birliklerinin ise kent dışında mevzilendiği bildiriliyor.

Kürt kaynakları kentte 500'den fazla yaralı olduğunu, tıbbi müdahale yapılmazsa kolera salgınının başlayabileceğini belirterek, derhal tıbbi yardım yapılmasını gerektiriyor.

Öte yandan İsrail Başkanı Menahem Begin bir çağrıda bulunarak, İran'da hükümetinin, Filistin Kurtuluş Örgütü'nü (FKO) tanıma kararından vazgeçmesini istedi.

Bilindiği gibi İsrail'de Polonya'dan göç etmiş çok sayıda Musevi yaşıyor.

Güney Yemen'de Savunma ve Dışişleri Bakanları Rusya'ya yakınlaşmaya karşı

DIŞ HABERLER SERVİSİ Kuvvetli Haber Ajansı, Güney Yemen'de Sovyetler Birliği'nin arasını açıldığını öne sürdü. Arap kaynaklarının verdiği bilgiye göre Savunma Bakanı ve Dışişleri Bakanı da Sovyetler Birliği ile yakın ilişkiler kurulmasına karşı çıkıyor.

Aynı kaynaklar, koyu bir Sovyetçi olduğu söylenen eski Devlet Başkanı Abdülkadir İsmail taraftarlarının Savunma Bakanı Ali Antar'ın taraftarlarıyla derin ve şiddetli tartışmaların olduğunu ifade ediyorlar. Bu kaynaklar, bu sıralarda Ali Antar'ın duruma büyük ölçüde hakim olduğunu da ileri sürüyorlar.

Bu arada Abdülkadir İsmail'in halen Aden Körfezindeki bir gemide tütüklü olarak bulunduğu gelen haberler arasında veriliyor.

■ Vance'ın yerine Warren Christopher getirilecek

Operasyona karşı çıkan

ABD Dışişleri Bakanı

Cyrus Vance görevinden istifa etti

WASHINGTON ABD Dışişleri Bakanı Cyrus Vance istifa etti. Vance'in İran'daki rehinelere kurtarma operasyonundan önce istifasını verdiği söyleniyor. Vance'in İran'daki rehinelere kurtarma operasyonuna karşı çıkan tek Ulusal Güvenlik Konseyi üyesi olduğu ve Başkan Carter'in Güvenlik Danışmanı Brzezinski'den Sovyetler Birliği'ne karşı izlenecek tutum konusunda ayrı düşünceleri bildiriyor. Vance'in yerine yardımcılardan Warren Christopher'ın geçmesi bekleniyor.

Gözlemler, Brzezinski'nin Moskova'ya karşı sert davranılmasını isteyen tutumuna karşılık Vance'in "yumuşama"yı savunduğunu ve son olayların bardağı taşıran damla olduğunu belirtiyorlar. Carter yönetimine yakın kaynaklardan alınan haberlere göre rehinelere kurtarma operasyonunun kararlaştırıldığı 11 Nisan'daki bir toplantıda Vance tatilde bulunuyordu. Bu toplantıda Dışişleri Bakanlığının görüşlerini Christopher dile getirdi. Vance'in ise operasyonu zamansız, tehlikeli ve başarı şansı az bir girişim olarak nitelendirdiği bildiriliyor.

Öte yandan Vance'in 15 Mayıs'ta SSCB Dışişleri Bakanı Gromiko ile Viyana'da bir görüşme yapma düşüncesine Brzezinski taraftarlarının kesinlikle karşı çıktığı ifade ediliyor. Brzezinski'nin Afganistan işgalinden sonra Sovyetlerle herhangi bir görüşme yapmasını istemediği biliniyor. Gözlemler Carter'in Bakanlık seçimleri öncesinde Vance'in istifasıyla siyasi bir darbe yapıldığını belirtiyorlar. Bu arada Dışişleri Bakanlığını yeni Başkan seçilene kadar Christopher'ın yürüteceği, Carter'in yeniden seçilmesi durumunda ise bu mevkiye Dışişleri Bakanlığı yetkililerinden Cutler'in veya Linowitz'in getirilebileceği söyleniyor.

YORUM

Vance'ın istifası

Carter'in istifasını beklerken, ajanslardan Cyrus Vance'in istifa haberi geldi. Amerikan Dışişleri Bakanını, "Mavi Işık" komando grubunun İran'a karşı yaptığı operasyonu benimsemeyeceği için görevinden ayrıldığı bildiriliyor. Bu istifa Amerika'nın Ortadoğu'daki tutarlı siyasetinin ilk iflas belirtisidir. Ve tutarlılığın maceraya dönüşeceği bir ortamda Vance'in istifasının bazı olumlu girişimleri sağlaması da herhalde herkesin isteğidir.

Amerikan diplomasisinin bir numaralı sorumlusu yumuşak tutumları nedeniyle, şimdiye kadar hep "Güvercinlerin Başı" diye biliniyordu. SALT-2 Antlaşmasının onaylanması için çaba sarfeden Vance, son olarak, Afganistan işgalinde "barışçı yollardan" halletmek için Sovyet meslektaşları Gromiko ile 15 Mayıs'ta Viyana'da buluşmak istiyordu. Vance, Küba'daki Sovyet birliği konusunda da umursamaz bir tavur almıştı. Kısacası, taraftarlarının "temkini" diye tanıttığı Vance, astında yumuşak ve uzlaşmacı bir diplomasiyi taşıyordu. Ve tabii ki, Kremlin ile olan ilişkilerde bu gevşeklik, bu uzlaşmacılık, astında Sovyet saldırganlığına cesaretle karşı gelmekteydi. İşte esas olarak Rusya'ya karşı izlediği siyaset nedeniyle Vance, "Güvercinlerin Başı" oluvermişti.

Kremlin'e karşı uzlaşmadın yanı sıra Vance, işte bugün İran'a karşı yapılan bir operasyona da karşı çıkmış ve istifa etmiştir. Yani İran'a karşı da yumuşak ve uzlaşmacı bir siyaset izlenmesi gerektiği belirtilmiştir.

Yeri gelmişken, "Güvercin" diye bilinen Vance'in son zamanlarda aldığı birkaç ilginç tutumu da hatırlatalım: Cyrus Vance, "Mavi Işık" operasyonuna karşı çıktığı gibi, daha önce de ABD'nin Şahı desteklemesine karşı çıkmıştı. Carter'in İran'a karşı uygulamayı düşündüğü 7 maddelik yaptırım programından 2 maddeyi de (İlaç ve yiyecek ambargosu ile haberleşme hatlarının bozulması) uygulamadan çıkartmıştı. Amerikan basını Vance'in İsrail konusunda da olumlu bir tutum içinde olduğunu yazdı. Vance, İsrail'e daha fazla baskı yapılarak, Ortadoğu sorununun barışçı bir şekilde çözülmesinden yanaydı. Kısacası Vance, İran ve Ortadoğu konusunda, Rusya'yı zayıflatan bir tutum içindeydi.

Vance'in rakibi olarak bilinen ABD Ulusal Güvenlik İşleri Başdanışmanı Zbigniew Brzezinski, ise "Şahinlerin Başı" olarak tanıtılır. Sovyetler Birliği'ne karşı kesin tutum takınmasını isteyen Brzezinski, Ömer'in bir Çin Halk Cumhuriyeti ile ilişkilerde olumlu bir tutum takınabilirdi. Ne var ki, Ortadoğu ve İran konularında Brzezinski, müdahaleci tutumu ile büyük ölçüde Sovyetleri güçlendiriyor.

Görülüyor ki, Amerikan hakim sınıfları sertlik uzlaşmacılık çelişmesini hâlâ çözememişlerdir. Rusya'ya karşı kararlı tutum alanlar, halklara karşı yumuşak bir tutum almıyorlar. Halklara karşı uzlaşmacı davranışlar da Rusya'ya karşı açık bir tutum koymuyorlar. Ne var ki, olgular bu safişmayı derinleştirilmekte ve berraklaşmaktadır. Sovyetler Birliği ile dünya halkları arasında uzlaşma bir çelişme bulunduğu için, her ikisine karşı da aynı tutum takınmak pratik değil iflas etmektedir.

Hem Rusya'ya hem de İran'a karşı Şahinlik taslamaya kalkışan ABD, Tabas Çölüne sapanıp kalmıştır.

Washington ABD Dışişleri Bakanı Cyrus Vance istifa etti. Vance'in İran'daki rehinelere kurtarma operasyonundan önce istifasını verdiği söyleniyor. Vance'in İran'daki rehinelere kurtarma operasyonuna karşı çıkan tek Ulusal Güvenlik Konseyi üyesi olduğu ve Başkan Carter'in Güvenlik Danışmanı Brzezinski'den Sovyetler Birliği'ne karşı izlenecek tutum konusunda ayrı düşünceleri bildiriyor. Vance'in yerine yardımcılardan Warren Christopher'ın geçmesi bekleniyor.

Operasyondan sonra genel durum

İRAN

İran'da Amerikan operasyonu öğrenildikten sonra halk Carter ve ABD aleyhine gösteriler yaptı. Bazı dini liderler operasyonun başarısız kalmasını "Bizi Allah korudu" şeklinde izah etmeye çalışırken, hükümet bildirisinde yeni bir Amerikan saldırısında petrol kuyularının havaya uçurulacağı tehdidi.

Ayetullah Homeyni, Carter'in sadece Başkanlık seçimleri için bu operasyonu yaptığını, gerekirse herkesi öldürmeyi bile göze alabileceğini söyledi.

Dışişleri Bakanı Sadık Kutbzade, "Bu bir savaşçı" dedi.

Devlet Bakanı Beni Sadr, bir diğ müdahale halinde Sovyetlerden yardım almayacaklarını, böyle bir durumu da müdahale olarak kabul edeceklerini belirtti.

Beni Sadr, Deşti-Kebir çölünde ölen Amerikalıların hiç bir koşul öne sürmede verileceğini söylerken, Ayetullah Behişti cesetlerin pazarlık konusu yapılmamasını istedi. Behişti, Beni Sadr'ın ilerici ve sağduyulu politikasına bir here daha karşı çıktı.

Bu arada rehinelere Tebriz ve Kum kentlerine dağıtıldı.

ABD

Operasyonu ABD'de öğrenilmesinden sonra Henry Jackson ve Frank Church gibi bazı senatörler, Carter'in Kongreye haber vermemesini eleştirdiler.

Başkan adaylarından Reagan, ülkede, milli birlik olması gerektiğini söyleyerek operasyonu destekledi. Başkan adaylarından Kennedy, operasyona karşı çıkmadı.

Eski Başkanlardan Nixon ve Ford, Carter'in tutumunu desteklediklerini açıkladılar. Eski Dışişleri Bakanlarından Kissinger ise sunları söyledi: "Ruslar'ın sınırlarını bu kadar yakında askeri eylem isteyeceklerini sanmam. Başarısız kalsa da operasyonu, anlaşmazlığa barışçı bir çözüm bulunması gereğini Sovyetler Birliği'ne göstermiştir."

Amerikan basını da genel olarak operasyonu destekledi. Ancak operasyondan Kongre üyelerinin daha önce haberdar edilmemesi ve müteffiklerin bir oldu bitile karşı karşıya bırakılması eleştirildi.

Bu arada, İran'a karşı izlenmesi gereken siyasetler konusunda ABD yönetimi içinde ayrılıklar keskinleşti. Bu ayrılıklar nedeniyle Dışişleri Bakanı Vance istifa etti.

AET

Lüksemburg'da pazartesi günü başlayan Avrupa Ekonomik Toplantısı, devlet ve hükümet başkanları toplantısında, Batı Avrupa'nın ABD ile tam bir dayanışma içinde olduğunu belirtti. Amerika'nın başarısız operasyonuna değinilmeyen toplantıda, 17 Mayıs'ta Kuvvetli Haber Ajansı'nın haberlerine göre, İran'daki rehinelere serbest bırakılması için İran'ın kısmi ambargo uygulanması yolunda alınmış olan karar tekrarlandı.

Lüksemburg'da gelişinde gazetecilere bir demec veren Fransız Devlet Başkanı Valery Giscard d'Estaing, "ABD'nin uluslararası hukuka saygılı olarak ve barışçı yollarla İran'daki rehinelere kurtarması için yapacağı girişimleri destekliyoruz" dedi.

Bu arada zirve katılımcılarından bazı bilgilere göre, İngiltere dışındaki AET üyeleri, ABD'nin Batılı müteffiklerine İran'a 17 Mayıs'ta kadar ambargo uygulanması için baskı yaparken henüz bu süre dolmadan, 24 Nisan'da bir askeri operasyonun başlamasını benimsemiyorlar. AET ülkelerinin temsilcileri operasyonun gizliliği nedeniyle, Washington'un kendilerine daha önce haber vermemiş olmasını ise olağan karşıyorlar.

KOF GÖSTERİ

Sovyet yanlısı komünist partileri Paris'te toplandı

■ Toplantıya TKP de katılıyor

DIŞ HABERLER SERVİSİ Fransız Komünist Partisi (FKP) ile Polonya Birleşik İşçi Partisinin ortaklaşa düzenlediği "Avrupa'da Barış, Yumuşama ve Silahsızlanma Konferansı" pazartesi günü Paris'te çalışmalarına başladı.

Aslında Sovyetler Birliği Komünist Partisi tarafından düzenlenen bu konferansta ilk önce toplantıya katılmayan partiler göze karşıyor. İtalya, İspanya, Yugoslavya ve Romanya Komünist Partileri, niyetiyle Yugoslav Partisinin ancak bir temel örgütü kadardır Brejnev'e ve FKP'ye uluslararası destek sağlayacaklar!

Batı ve Doğu Avrupa'daki bütün Komünist Partileri bir araya getirmeyi amaçlayan konferans daha ilk gündün amacına ulaşamıyor.

Neden mi? Yugoslavya Komünist Partisi yöneticilerinden Miloš Minic şöyle konuşuyor: "Bir bölgede askeri müdahaleler sürerken, diğer bir bölgede yumuşamadan söz etmek boş bir riyadur."

Paris Konferansının büyük eksikliklerinden biri olan İtalyan Komünist Partisi yöneticisi Gian Carlo Pajetta ise, yabancı ülkelere yapılan müdahaleler konusunda FKP'yle görüş ayrılığı içinde olduğunu söyledi.

Gerçekten de Sovyet birlikleri Afganistan'da napalmarla, zehirli gazlarla, direnen bir halkı ortadan kaldırmaya çalışırken, bu siyaseti destekleyen partilerle bir araya gelip barış, yumuşama ve silahsızlanma gibi gerçekleştiremeyecek konuları görüşmenin bir yararı var mı?

Sovyetler Birliği Komünist Partisi Birinci Sekreteri Leonid Brejnev, Fransız Komünist Partisi Genel Sekreteri Georges Marchais'ye Moskova'da bilgi veriyor.

İtalyan, İspanyol, Yugoslav ve Romanya Komünist Partileri zaten daha ilk gündün beri Sovyet işgaline karşı çıkmışlar, bu müdahalenin barışa ve uluslararası ilişkilere ağır bir darbe vurduğunu açıklamışlardır.

Sovyetlerin Afganistan'ı işgal etmesi, bütün dünyadaki siyasi güçleri yeni bir cepheleşmeye doğru iterken, bu saflaşma kaçınılmaz olarak revizyonist partilere de yansıyor. İşte Batı Avrupa'da FKP, işgal desteklemekte yalnız kaldı. İtalya, İspanya, Yugoslavya ve Romanya Komünist Partileri ile Moskova arasındaki uçurumlar iyice derinleşti.

Kremlin, eskiden bu barış, yumuşama ve silahsızlanma konusunu devletler düzeyinde kabul ettirmeye çalışırdı. Hatta bu konuda Helsinki Konferansı adında bir toplantı düzenleyerek bazı kısmi başarılar da kazandı. Ama Brejnev artık partiler seviyesinde düşüştü. Üstelik bütün partilerden de tam destek sağlayamıyor.

Kremlin, Paris Konferansında kendisini sadık partilerin bir gövde gösterisini yapmayı amaçlıyordu. Ama kof gövdenin gösterisi de kof oldu.

Sovyetler Afganistan'da İran'a yönelik orta menzilli füzeleri yerleştirdi

YENİ DELHİ Sovyetler Birliği'nin Afganistan'a nükleer ya da geleneksel başlık taşıyabilen orta menzilli füzeleri yerleştirdiği bildirildi. Bir Hintli gazetecinin haberine göre, Sovyetler ayrıca İran sınırına da orta menzilli füzeleri yerleştirerek, buraya 5 bin tank ve zırhlı personel taşıyıcısı gönderdi. Moskova'nın Afganistan'a yerleştirdiği füzelerin İran'a ve Basra Körfezindeki Hürmüz Boğazına yönelik olduğu bildiriliyor.

Öte yandan, Afganistan'dan gelen Hintli gazeteci, Afganistan'daki Sovyet askerlerinin sayısının 110 bine ulaştığını belirtti.

Irak'ta çarpışmalar olduğu söyleniyor

DIŞ HABERLER SERVİSİ Irak'ta darbe olduğu ve Devlet Başkanı Saddam Hüseyin'in öldürüldüğü yolundaki Tahran kaynaklı haberler yalandandıktan sonra, Lübnan'dan yayın yapan Hıristiyan Falanjiş Radyosu, Irak'ta iki çarpışmalar olduğunu bildirdi.

Radyonun iddiasına göre, Irak Ordusunda birkaç birlik Saddam Hüseyin yönetimine karşı ayaklandı. Falanjiş Radyosu ordu birlikleri arasındaki çatışmanın sürdüğünü de iddialarına ekledi.

Mısır, özerklik görüşmelerinin hızlandırılmasını istedi

KAHİRE (AA) Filistin'in özerkliğine ilişkin görüşmelerin 26 Mayıs tarihine kadar aralık sürdürülmesini isteyen Mısır hükümeti 4 maddelik bir öneri paketi hazırladı ve bu arada işgal altındaki Arap topraklarında kurulan Yahudi yerleşim bölgelerinin sayısının azaltılmasını istedi.

Filistin'in özerkliğine ilişkin görüşmelerin bugüne kadar ki gelişimini değerlendiren Mısır hükümeti yetkilileri, yayınladıkları bildiride, 26 Mayıs tarihine kadar somut bazı gelişmeler kaydedilmesi gerektiğini söylediler. Bunun başarılması halinde görüşmelerin hızlanabileceğini ve Filistinlilerin bu görüşmelere katılmalarının sağlanabileceğini belirtti.

Mısır'ın Camp David anlaşmasına bağlı olduğu açıklanan bildiride, Batı Şeria ve Gazze bölgelerindeki İsraili askeri yöneticilerin görevden alınmaları ve yerlerine seçilmiş Filistinli yöneticilerin gelmesi gerektiğini vurguladılar.

Öte yandan İsrail Bakanları Menahem Begin bir çağrıda bulunarak, İran'da hükümetinin, Filistin Kurtuluş Örgütü'nü (FKO) tanıma kararından vazgeçmesini istedi.

Bilindiği gibi İsrail'de Polonya'dan göç etmiş çok sayıda Musevi yaşıyor.

diği habere göre, İsraili Belediye Başkanı Varşova'ya davet etti.

TEL AVİV İşgal altındaki Kudüs kentinin Belediye Başkanı Polonya'nın başkanı Varşova'ya Yahudi katılımının 40. yıldönümü amacıyla yapılan anma törenlerine katıldı. Kudüs Radyosunun ver-

Brzezinski İran'a askeri müdahale ihtimalinin ortadan kalkmadığını söyledi

DIŞ HABERLER SERVİSİ İran'daki kurtarma operasyonundan sonra televizyonda bir konuşma yapan ABD Başkanı Carter'in Ulusal Güvenlik İşleri Başdanışmanı Zbigniew Brzezinski, rehinelere kurtarmak için çabaların sürdürüleceğini ve ABD'nin silah gücüyle aley etmenin doğru olmadığını söyledi.

Brzezinski ayrıca, ABD'nin gücü ve kararlılığı konusunda İran'ı uyardı. Carter'in danışmanı, sorunu barışçı yollardan çözmeye çalışacaklarını, buna rağmen askeri müdahale ihtimalinin ortadan kalkmadığını ifade etti. Brzezinski, "Rehinelere kurtarmak için gerekeni yapacağız ve bunu yapma imkânımız var" dedi.

GÜNDEM dışı

Kestane kebab...

24 Nisan akşamı TV'de haber bülteni okunurken, aniden karşımıza Milli Eğitim Bakanı Orhan Cemal Fersoy çıktı.

Yassıada Mahkemelerinde Celal Bayar'ın avukatı olarak adını duyurup, oradan Parlamento'ya atlayan Fersoy.

"Kamuyu bizim Milli Eğitimdeki icraatımızı merak ediyor. Onun için zaman zaman huzurunuza çıkıp çalışmalarımız hakkında bilgi veriyoruz" diye gırgız yapıp, ilkokulların bir, iki ve üçüncü sınıflarına din dersi koyulacağını bir güzel anlattı.

"Bayram değil, seyran değil, eniştem beni niye öptü" diye düşünürken, birkaç saat sonra nedeni anlaşıldı.

Necmettin Hoca, basın toplantısının hemen başlangıcında, AP'nin manevi-yatığı bir parti olmadığını, çocuklara dinini öğretmediğini söylüyordu.

Anlaşılan Hoca'nın bir gün önce yapılan çekiminde bu konuda konuştuğu istihbar edince Fersoy hemen kendini TV ekranına atmış.

Yaygın bir deyimle, "kestane kebab acele cevap..."

«Sağ geride oynuyor»

Meclis koridorunda CHP İstanbul Senatörü Besim Üstünel, MHP'li Ağah Oktay Güner ile konuşuyordu. Kısa bir konuşmadan sonra ayrıldılar.

Meraklı bir-iki gazeteci Üstünel'e sokuldu:

— Ne o hoca, MHP'lilerle bu habbet de nereden çıktı?
— Ne de olsa milli takımdan...
— Hangi milli takım?
— Bizim Avrupa Konseyine gidecek heyetten yani... Sağ geride oynuyor.

«Benim bu durumum adam öldürerek mi düzelecek?»

Sirtında 357 kilo mercimek çuvalı, 11 çocuğun karını doyurma, geleceğini sağlama sorumluluğunu taşıyan 43 yaşındaki bir baba Mehmet Biçim. Urfa'nın Kızılkoyun Mahallesi'ndeki mağara evlerinde oturuyor.

"Ne sendikam, ne sigortam var" diyor. "Yarın ne olacak belli değil. Sözcüğüne adına anarşi yaratırlar soruyorum: Sağda solda adam öldürerek mi benim bu durumumu düzeleceksiniz?" (Fotoğraf: AYDINLIK)

Bulutoglu'nu Kastelliyemediler

25.4.1980

Samsun Milletvekili Kenan Bulutoğlu'nun açıklaması:

Sermaye piyasası konusunda 29-30 Nisan'da Ankara yapılacak olan bir seminare konuşmacı olarak katılacağım programda açıklanmıştır. Bir üniversite düzenlediği anlayışı içinde katılmayı kabul ettiğim bu seminerin sermaye piyasasında faal bir şirketçe üstlenildiğini öğrendiğimde, bundan on beş gün önce, katılmayacağımı bildirdim. Durumu kamu oyuna açıklarım.

K. Bulutoğlu

Play-back lazım

Fersoy'un en sevdiği şey kara gözlükler. TV ekranına çıkıyor, kara gözlükleriyle başını sallaya sallaya başlıyor konuşmaya.

Niye kara gözlük? Biraz dikkatli baktık ekrana. Farkettik ki Fersoy o gözlüklerin ardına gizlenip önündeki yazıyı dikkatle okuyor. Okuyor ama, okumuyor gibi konuşuyor. Ama okuduğu bal gibi belli oluyor.

Acaba Sayın Fersoy size bir tavsiyede bulunsak. Şu TV'de bir de "play-back" yöntemini kullanınız. Solistlerin yaptığı gibi, önceden teybe alınmış ses arkadan yayınlanırsa da, siz de ekrana bakarak ağzınızı açıp kapatsanız da, kara gözlükten kurtulup dünyayı kapkara görmekten ve öğretmenleri sağa sola sürüp dünyalarını karartmaktan vazgeçiniz.

DUYDUNUZ MU?

Keçi boynuzu ihracı

İngiltere'de yeni enerji kaynakları üzerinde araştırmalar yapan bilim adamları, kızgın kayaların içinde binlerce metre derinliklerdeki suların enerji elde etmenin yollarını araştırıyorlar. Bilim adamları yaklaşık 3 km. derinliklere kadar kayaları delerek kızgın yeraltı sularını yer üstüne çıkartabileceklerini umuyorlar.

Kızgın kayaların her bir kilometre karesinden 20 yıl süreyle yılda 200-300 bin ton kömür değerinde enerji elde edilebileceği bildiriliyor.

Dev bira pazarı

Kilis'ten Arap ülkelerine 12 milyon lira karşılığında 18 ton keçi boynuzu satıldı.

Keçi boynuzunda cildi ve gözleri parlak gösteren maddeler varmış. Arap ülkeleri keçi boynuzuna bu özelliği yüzünden büyük rağbet gösteriyorlarmış.

Önümüzdeki ay içinde Arap ülkelerine keçi boynuzu ihracatını sürüleceği bildiriliyor.

Kızgın kayadaki enerji

Federal Almanya'nın Darmstadt kentinde Bruno Mahrun adlı bir adamın dünyanın en büyük bira pazarına sahip olduğunu resmen teskil ettirdi.

Mahrun'un bira mağazasında 40 ülkenin 220 bira fabrikasından getirilen 870 çeşit bira satılıyor. Mağazaya giren müşteriler hangi birayı seçeceklerine karar verebilmek için saatlerce uğraşmak zorunda kalyorlarmış.

YURT HABERLERİ

Erdemir'in denize akıttığı asitli sular balık neslini tüketiyor

● Yöre köyleri de baca gazlarından şikayetçi.

KDZ. EREĞLİ (ÖZEL) Ereğli Demir ve Çelik fabrikalarının denize akıttığı asitli sular, Ereğli sahillerindeki balık neslini tüketiyor.

Küçük balıklar, denizin kirlenmesinin göç balıklarının sahilden uzaklaşırıldığı, yumurtalarını Ereğli sahillerine bırakan balıkların ise mahvettiğini belirttiler.

ERDEMİR'İN BACALARINA HALA FİLTRE TAKILMADI

Öte yandan Erdemir yöresinde bulunan köylerde halk baca gazlarından şikayet ediyor. Fabrikaların baca gazlarının yöredeki bitki örtüsünü kuruttuğu belirtiliyor.

Erdemir'in inşaat projelerinde bacalara takılması öngörülen filtreler henüz konulmuş değil.

Erdemir'den denize dökülen asitli sular, Ereğli sahilindeki balık neslini tüketiyor. Fotoğrafta Erdemir'in asitli sularını saldırdığı Karadeniz Ereğli'si sahilini...

Kilosu 30-35 liradan satılan istavrite halk rağbet ediyor

Üsküdar balık pazarında alış-veriş yapanlar (Fotoğraf: Tayfur Kutlay)

«Et ihtiyacımızı balık yiyerek karşılıyoruz»

İSTANBUL (ÖZEL) Son zamlardan sonra et yüzü göremeyen aileler protein ihtiyaçlarını en ucuz et olan balıkla gideriyor.

Üsküdar balık pazarında kilosu 30-35 liradan satılan istavrite en çok ev kadınları rağbet ediyor. Pazarda konuştuğumuz bir ev kadını şöyle dedi:

zar fiyatları hakkında şunları söyledi: "Ne yalan söyleyeyim kardeşim, on yıldır gönlümce bir pazar yapamıyorum. Hiç bir hükümet vaatlerini tutmadı. Birbirlerini suçlayıp durdular. Fiyatlar desen ateş pahası. Biz evde 6 nüfusuz, 2 kilo balık aldım 60 lira. Et ihtiyacımızı balık yiyerek karşılıyoruz. O da olmasa ne yapacağız bilmem. Allahaftan denizimiz var da taze balık yiyebiliyoruz çoluk çocuk."

Pülümür ve çevresinde selden yıkılan köprüler hâlâ onarılmadı

● Kırmızıköprü bucağı ile birçok köy ve mahallenin birbiri ile irtibatı sağlanmadı.

TUNCELİ (ÖZEL) Pülümür ve çevresinde 9 Nisan gününde meydana gelen sel felaketinde yıkılan köprülerden hiç biri henüz onarılmış değil. Bilindiği

gibi sel Pülümür ve Kırmızıköprü'nün çevre köylerle bağlantısının kesilmesine neden olmuş, büyük maddi hasar meydana gelmişti. Merkezte bağlı Pişi Mahallesi'nin Karşıyaka-Esenler ve Meydanlar Mahallelerinin köprüleri de selden kullanılmaz hale gelmişti.

Öte yandan Kırmızıköprü nahiyesine bağlı mezra, Uzunevler, Kaymaztepe, Akdik, Boğalı, Kovuklu, Çakırkaya, Dağbek, Kocatepe, Karagöz ve Sarıgöl ile nahiyeye merkezinin bağlantısını sağlayan Kırmızıköprü köprüsü yıkıldığından, adı geçen köylerle bağlantı kopmuş bulunuyor. Bu yüzden de nahiyedeki ortaoğula köy çocukları gidemiyor. Bir kısmı ise 3 kilometrelik yol yerine 6 kilometre uzunluğundaki yoldan okullarına zorlukla ulaşabiliyor.

Tunceli Soförler Cemiyeti Kongresi yapıldı

TUNCELİ (ÖZEL) Tunceli Soförler Cemiyeti Kongresi yapıldı. Atatürk ve devrim şehitleri için 1 dakikalık saygı duruşu ile başlayan kongrede, Divan Başkanlığı seçimi ile gündemin diğer maddeleri görüşüldükten sonra, seçimlere geçildi. Çeşitli grupların katıldığı seçimler Demokartlar kazandı. Demek yönetim kuruluna su kişileri seçildi: Hüseyin Çam, Hasan Toprak, Hıdır Karataş, Mehmet Aktekin, Ahmet Yoltay, Mustafa Demirkıran ve Ali Yıldırım.

Pülümür çevresinde sel ne köprü bıraktı, ne de yol, hayvanlar ise yemsiştikten ölme tehdi altında.

(Fotoğraf: AYDINLIK)

Sirkeci ve Beyoğlu'ndaki giycek fiyatlarına göre

İstanbul'un Beyoğlu semtinde bulunan bu mağazanın vitrinindeki kıyafeti almak için 31.475 lira ödemek lazım (üstte). Lüks mağazalardaki ayakkabıları almak şöyle dursun, normal bir fiyattaki ayakkabıları almak için bile halk böyle düşünüyor (yanda)

Mahmutpaşa ucuzlukta yine başta

● Mahmutpaşa'da bir kişi 3.525 liraya giyinebiliyor.

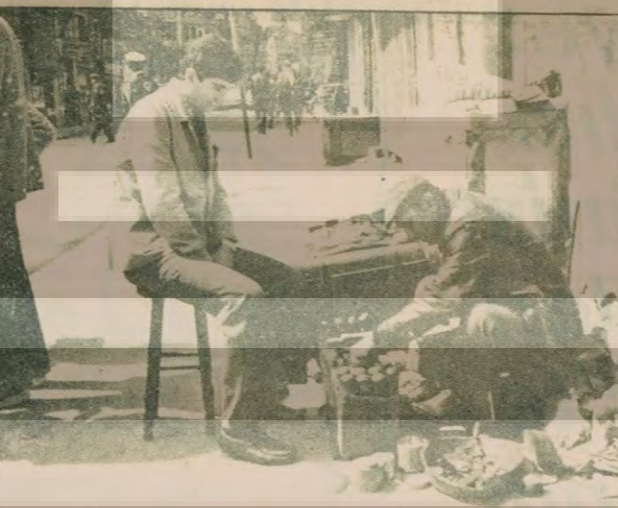
AYTEN ERBAY

Havaların ısınmaya başlamasıyla birlikte mağaza vitrinlerini de yazlık giycekler süslemeye başladılar. Kişiliklerini çıkartan bir kişinin tepeden tırnağa giysilerini değiştirmesi halinde ne kadar para harcayacağını öğrenmek için Mahmutpaşa Sirkeci ve Beyoğlu semtlerinde yaptığımız kısa bir gezinti, fiyatlar arasında korunçun denebilecek farklar olduğunu ortaya koydu. Mahmutpaşa her zamanki gibi ucuzlukta başı çekiyor.

Mahmutpaşa dan bir takım elbise, gömlek ve ayakkabı alan bir şahıs 3 bin 525 lira öderken aynı giycekler için Sirkeci'de 4 bin 545 lira Beyoğlu'nda ise 25 bin 395 lira ödemesi gerekiyor. Kuşkusuz ki bunların arasında önemli ölçüde kalite farklılıkları da var.

Bir bayanın elbise, ayakkabı, çanta ve çorap için Mahmutpaşa'da ödediği para 2 bin 710 lira tutarken, Sirkeci'de 4 bin 755, Beyoğlu'nda ise 34 bin 410 lira tutuyor.

Tahtakale'deki bitpazarı ise canlılığını her geçen gün daha da artırıyor. Birçok vatandaş ucuz giyecek ihtiyacını bitpazarından karşılıyor.

Hem tamir, hem de boya yaparak hayatının kazanan Kaya Usta, "Ayakkabımın ömrünü uzatmak için haftada bir boyamak gerekir" diyor. (Fotoğraf: Ayten Erbay)

Yeni ayakkabı almak hayal olunca... Ayakkabı tamircilerine rağbet arttı

İSTANBUL (ÖZEL) Son günlerde yollarda en çok rastlanan manzaralardan birisi yol kenarına tezgahını sermiş ayakkabı tamircileri. Ayakkabı fiyatları çok yüksek olduğu için tabii bu tamircilere de çok iş düşüyor. Günde en az 15-20 kişinin ayakkabısını tamir ediyorlar.

Kendisiyle konuştuğumuz tamircilerden Gedikpaşalı Kaya Usta, "Tamir ettiğimiz ayakkabı sayısı çok arttı. Çünkü hayat pahalılığı eski ayakkabıların tamir edilerek yeniden giyilmesini gerektiriyor" dedi ve bir ayakkabının dayanıklı olması için yapılması gereken şeyleri şöyle sıraladı:

"Haftada en az bir kere boyamak, bunun evde yapılması daha ekonomik olur. Ayakkabının tamirinde geç kalmamak. Ayakkabıyla dikkatli yürümek." Ayakkabı tamir fiyatları ise şöyle: Pençe: 400 lira, Topuk: 50 lira, burun demiri: Çifti 10 lira.

Eski bir ayakkabı beşyüz liralık bir tamirle yeni bir ayakkabı gibi oluyor ve hemen hemen onun kadar dayanıyor. Ayakkabısının boyasını kendisi yapan Zeliha Kuşkuçcu "Ayakkabılar çok pahalı, eskileri tamir ettirip giyiyorum. Ben ayakkabıyı iyi, yani temiz giyerim onun için en az üç dört yıl dayanır" dedi.

Elazığlı Kemal Nur "Bu pahalılıkta ayakkabı alamıyorum. Bir ayakkabı beş altı ay gidiyor. Onun için fazla haralamadan hemen tamir ettiriyorum" diyerek dert yandı.

★ AYDINLIK YAYINLARI ★
Mehmet Tekin
Sovyet 70 LIRA
Sosyal Emperyalizmi ve Kürt Meselesi

Yaşasın Zimbabve ve Türkiye Halkının Kardeşliği

Genel Dağıtım: TÜRKİYE
İstanbul, Nispetiye, İhsan Çelebi
Yayınevi, Tel: 22 25 22

★
AYDINLIK
YAYINLARI

İsveç'te bir işçi şair

Abdullah Yücel

Abdullah Yücel

Abdullah Gürgün
(STOCKHOLM)

Çoğu İsveçli, Konya'nın Kulu kazasını Türkiye'nin başkentini sanır. Çünkü Ankara'nın adı duyulmayan vardır ama Kulu'nun adı duyulmayan yoktur İsveçliler arasında. Buradaki işçilerin çoğu Kuludur.

İnsanlarımız Avrupa'ya sazlarını, sözlerini, duygularını, düşüncelerini, geleneklerini, göreneklerini, yemeklerini, içkilerini... kısacası kültürlerini de getirmişlerdir.

Kululuların medarı iftiharındır. Biricik şairleridir onları. İşçilerimiz arasında tanınmayan yok gibidir onu. Mütevazı, efendi, duygulu oluşuyla ve ince esprileriyle tümünün saygısını, sevgisini kazanmıştır.

Şiirlerini iş yerinde, boş zamanlarda yorgunluk çıkarmak için yazması değişik özelliklerinden biridir. Gam ve şevk karışımı buruk bir tat vardır şiirlerinde.

Şaire yaşam öyküsünü soruyorum. Yine o mütevazı haliyle kısaca özetliyor:

"1929 yılında Konya'nın Kulu ilçesinde doğdum. İlkokulu Kulu'da bitirdim. O tarihlere nahiyeye olan Kulu'da ortaokulu ve lise okumadım. Anne ve babamın isteği üzerine dört yaşında evlendim. Bugün altı çocuk ve üç torun sahibiyim."

"Şiir yazmaya çok genç yaşta başladım. Gereken çevremi şiire karşı ilgisizliği ve gerekse olanakların yetersiz oluşu nedeniyle, yedinci şiirlerim derleyemedim. Yazdıktan sonra onları ya yakar ya da yırtıp atardım."

"1965 yılında turist olarak İsveç'e geldim ve işçi oldum. O tarihlere kaleme aldığım 'Yolculuk' şiirini Avrupa'ya niçin ve nasıl geldiğimi anlatır."

"1970'lerden sonra bazı şiir meraklıları ve yakın dostlarımla teşvik ile yazdığım şiirleri bir dosyaya derleyemeye başladım. Bugün için iki yazdığım üzerinde şiirim var."

"Yazdığım şiirlerde ana yurdumun özlemi, köyümün hasreti ve bütün dünyadaki karddeşlerimin açlı-dınarakı yatar."

"İnşallah günün birinde şiirlerimi bir kitapta toplayacağım."

Abdullah Yücel'in şiirleri şimdiye dek 'Birlik', 'İleri', 'Özgür İnsan' ve 'Hürriyet'te yayınlandı. Ayrıca satırın, Stockholm ve dolaylı için yayın yapan Stockholm Türkiye Halk Birliği radyo yayını 'Sılaya Doğru' da bir şiir köşesi programı var.

ABDULLAH YUCEL

YOLCULUK

Bindokuzü'yü' altmış beşin yazında
Bir garip ahkını sürükler beni,
Cumannı : aydınlık o sabahında
Bir meçhul ahkını sürükler beni.

Avusturya Almanya'nın Münih'te
Mola verdi tren bu büyük kentte,
Küçük yavrum uyuyorken beşikte
Yavrumdan da ayırmıştı yol beni.

Kader mi yazdı mı anlayamadım
Ayrıldım yurdumdan her an
ağladım,
Ağaya: kul olup harçlıksızladım
Bir garip yolculuk bekledi beni.

Hiç biter mi yolculuğum çilesi
Her an uydurup kontrol belası,
Yakar yüreğimi hasret yarası
Sevdiğimden ayırmıştı yol beni.

Ankara'dan İstanbul'un yoluna
Görür gibiyim kendi yoluna,
Yönümü dönüp bakamazdım ardıma
Sevdiğimden ayırmıştı yol beni.

Harçlıkları dahi bırakmamış eşime
Böyük düzen el atmıştı işime,
Düşmüşüm gurbete emek peşine
Emek için çekmiş güder yol beni.

Bulgaristan Yugoslavya arası
Yemyeşil dağları zümrüt unası,
Her an ağılar gırlerini yanısı
Anamdan da ayırmıştı yol beni.

Danimarka Stokholm arası
Çıkıştı karşıma lisan belası,
Şiirimde geçen yol macerası
İsveç'te terk edip dönmüştü beni.

İran'da Farsça ve Azerice iki "Çağdaş Türkiye Hikayeleri Antolojisi" yayımlanacak

İran'da Salt Folk Abasıyanık'tan, Necati Güngör'e, 14 çağdaş yazarımızın üçer üçyüklükle okunan Farsça ve Azerice iki ayrı dilde büyük bir antoloji hazırlanmış öğrenildi.

sacak "Çağdaş Türkiye Hikayeleri Antolojisi", Azerbeycan Halk Medeniyeti Müstakil Ocaklığına yayımlanacak. Antolojide öykücülerimizin üçer üçyüklükle yanı sıra yazarlarımızın, dünya görüşleri, sanat anlayışları ve 14 öykücümüzün geçirdikleri yolların incelenmesi, tanıtmaya yazıları da yer alacak.

Türkiye edebiyatı üzerine inceleme ve araştırmalar yapmak üzere iki ayrı yazar bir sürerit ülkemizde bulunan İran Azerbeycanlılarından edebiyat araştırmacı, yazar ve ozan Hüseyin Düzgün "Çağdaş Türkiye Hikayeleri" adlı antolojinin kısa zamanda çevrilipl yitbasından önce yayımlanması konusunda ön hazırlıklarını sürdürüyor.

Azerbeycan'da devrik Şah döneminde Savakka yazı yazması yasaklanmış 14 yazardan bir olan, çeşitli kereler tutuklanan, işkence gören, Behrangin kavga arkadaşları ve edebiyatın Dürzünün hazırlayacağı antolojide Salt Folk, Sabahattin Ali, Orhan Kemal, Yaşar Kemal, Fakir Baykurt, Bekir Yılmaz, Fıruzun, Deniz Fakir, Ceyhan, Gursun Akcam, Adnan Özalçınar, Ümit Kaftancıoğlu, Mustafa Balal, Celal Özcan ve Necati Güngörün öyküleri yer alacak. İki dilde 1 birlikişer ciltten oluşacak.

Melek Yüzlü

tutku taşıdığı anlaşılıyordu. Gerçek anlamda direndi. Bugüne geldi.

O tutku delikanlım hayat öyküsünde, yazmış olduğu öykülerdekinden de belirgin çizgiler taşımıştır. Bense bir şanssızlıkla örselenen bir hayat. Ama aynı zamanda beklenenin çıkışları dolu bir hayat. Bakarsınız, bir devlet kuruluşunda memur olarak çalışmaya başlamış. Sonra bir bakarsınız, birkaç ay sonra bütün gemilerini yakarak soluğu bir Avrupa ülkesinde almış. Artık hep yurt dışından kalacak, kendine yeni bir hayat düzeni kuracaktır orda. Ama o ne? Bakarsınız, "Orda yaşayamayacağımı anladım" diyerek bir hafta sonra geri dönmüş. Hem de bavulunu mavulunu ordaki bir otelde bırakarak.

Bir kızı sevmiş, karşılık görmeyince intihar etmeye karar vermiştir. Tam bu kararını yerine getireceği sırada bir edebiyat ödülü kazandığını öğrenerek kurtulmuştur. Edebiyat, yalnız bir yaşama biçimi değil, bir

kurtuluşur da onun için. Hepimiz için öyle, diyeceksiniz. Onun için biraz daha fazla galiba. Şu da var: Yalnız bir gereksinim, vazgeçilmez bir şey değil onun için edebiyat; bir gö-nümme yeri, bir uyum çaresi, yerine göre saldırı için de kullanılabilen bir silah. Bir gıysi. Belki de bundan, yazmaktan çok, yazar oluş önemli ol-muş onun hayatında. İnsan toplu-munda ilk sanatçının belirliğini gerek-tiren nedenlerle de ortaya çıkmış biri karşısındayız. O ilk ve çıplak neden-lerle.

Görünme aracı, arena, taktik, sığınma yeri, kimi zaman pusu, kimi zaman ağlama duvarı.. Bunların hep-sidir edebiyat. Gene de, onun, şans-sızlığı, yoksunluğunu hiçe saydığını, sarıya değil de belgelige yö-neldiğini, giderek hayatındaki ner-seyi bilgelikte topladığını görüyoruz. Şanssızlığına sarılmış, ondan mizah-çı, özseverlikler, çeşitli parlıtlar çı-karmıştır. Bulduğu yol en iyi yol ol-masa da, kendisi için eversizli yol-dur. Yakışmaktadır da. Anlamıştır yakıştığını.

Daha yakışın diye de, daha önce "iki gün yaşayamayacağımı anladığı" Avrupa'nın yolunu ikinci kez tutar. Bu kez iki yıl kalır orda. Ülkenin dili-ni öğrenmek için en küçük bir çaba

göstermeden, her gün, orda, iki gün-lükümü gibi, dolanır durur kentleri. Aç susuz, zorluklarla dolu iki yıl.

Dönüş. Gelir Ankara'ya, gider İstanbul'a. Sonra gene gelir Ankara'ya. Sonra ge-ne gider İstanbul'a. Ve kalır orda. Ya-yemelerinde çalışır, En uzak semtler-de ev tutar. Çok uzak olduğu için de gecelerini otellerde geçirir. Tabii ya-kın otellerde.

Yeni bunalm. Ama bu çok sürmeyecek. Bir yeni ödül yetişecek. Kurtaracak onu. İkinci ödülü aldığı zaman şöyle demistir: "Kırk yaşında ölürüm diyordum. Bu ödülle yaş sınırı artık yetmişe çıktı." Yetmiş yaş planını bertken bir olay daha var. Evlenmiştir.

Şimdi kitaplar çıkarıyor. Ama ne-dense, intihar eder gibi yönetiyor. Kaçma değil görünme isteğiyle dolu. Bu yüzden hiç bir düş kırıklığı-na bana mısın demiyor. Bıçakla yon-tuyor düş kırıklıklarını. Nötr, hatta güzel denebilecek nesnelere, biçimler çıkarı-yor onlardan.

Bembeyaz tenli. Ama bir elinin bir parmağı zenci. Sigaradan. Yüzünün yarısı büyük. Melek yüzlü jest havarisi. Mat yolcu. Ebrulü tanık.

kendimce bir şeyler yaptım, yapar-çım da. Bir sanatçı halkın yanın-dan olmakla onur duyar.

- Resmî çevrelerin sanata karşı tutumu nasıl sizce?

- Bugün sanata karşı maalesef bir baskı var. En azından bir ekono-mik baltalana. Örneğin; bilim-mem ne bankasının ya da (acıdır) Kültür Bakanlığının bugün sanata katkısı nedir? Yanıtlayım. Bun-lar sanatı ihaleye çıkarırlar. Kültür Bakanlığı bir belgesel yapır-mak ister, gazetede ihale ilanı çı-kar. İhaleyi alan sözde bir belgesi hazırlar ve verir bakanlığa. Soru-yorum bir belgeselin hazırlanması kaç yıl ister? Onlar birkaç ayda sözde bir belgeselin hazırlanması ve tamamlanması için yıllar gerek, yıllar.

Bir arkadaşımın "var" Fotoğraf sanatçısı Gültekin Çizgen. Kendi başına, hiç bir yardım görme-kisiz, Balkan ülkelerinin bile yap-madığını yapıyor, bir fotoğraf der-gisi çıkartıyor. Oysa bu dergi bu-gün kağıda yapılan zamlarla da-ha da zorluklar içine düşüyor. Kültür Bakanlığında ve sanata çok bi-yük önem verenlere ithaf ederim.

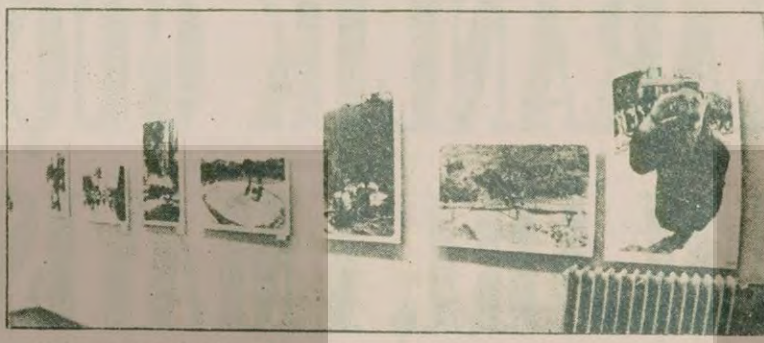
- Karşılaştığınız maddi zorluk-lar nelerdir?

- Saymakla bitmez ki. Malzeme, film, makine. Ne dediğim di-ye sorarsanız daha doğru olurdu.

- Gelecek için tasarlarınız ne-ler?

- Şu anda renkli slayd çalış-malarım var. Teknik olarak ilerde daha büyük kapsamlı çalışmalarım olacağını yazabilirimiz.

Trabzon'da sergi açan fotoğraf sanatçısı Mehmet Avcıdırlar: «Bugün sanata karşı maalesef bir baskı var»

AKIN ORTAÇ (TRABZON)

MEHMET Avcıdırlar'ın Trab-zon Güzel Sanatlar Galeri-sindeki fotoğraf sergisinin açılış kokteylindedir. Büyük bir kalaba-lık var galeride, adım atmak müm-kün değil. Bu serginin açılışı bam-başka bir hava taşıyor, sıcak, iç-tenlik dolu. Çevreme bakıyorum, yörenin sanat çevresinin dışından üretici, emekçi insanları görüyö-rüm, isiniyorum. Halka dönük ol-mayan küçük sanatçılar için bu galeri çok büyük, oysa halka dönük, halk için çalışan bir sanatçı-ya çok küçük gelmekte, anladığım Mehmet Avcıdırlar'ın sergisinde de bu böyle, gelenleriyle, resimlenen-leriyle, belgelenenleriyle.

Açılışa katılan bazı sanatçıları sergi hakkındaki görüşlerini alıyö-rüz. Yusuf Katipoğlu "Avcıdırlar bize yine fotoğraf sanatının ne ol-duğunu gösterdi" diyor. Beyhan Özsüleyman da beğenisini "Bu fo-tograflar konuşuyor, doğayı ve in-sanlarını anlatıyor bize" sözleriyle açıklıyor.

Avcıdırlar'la söyleşi yapmak için randevu alıyor ve birkaç gün sonra görüşüyoruz.

- Okurlarımıza kendinizi tanı-tır mısınız?

- 1929 yılında Mersin'de doğ-dum. 1942'de sanatla uğraşmaya başladım. Fotoğraf sanatına ilgi bende bu çocukluk yıllarımda doğdu. Savaş yıllarında Aydın ya-tılı sanat enstitüsünü kazanıp ög-renimini sürdürdüm. Burada çok ilkel imkanlarla bir şeyler yapmaya ca-lıştım. Gençlik yıllarımda da bu imkansızlıklar sürdü. Demokrat Parti döneminde Çanakkale'de bir fotoğraf atölyesi açmıştım. İyri a-nımsarım, o yıllarda 93 kuruşa it-hal edilen mali biz karaborsadan 15 liraya temin ederdik.

- Halk sanatı konusundaki dü-şünceleriniz nelerdir?

- Ben sanatı halk içinde, halkla birlikte yapmaya inanıyorum. Ben halkın yaşamına ortak olarak, on-ların acularıyla, sevinçleriyle, örf ve adetlerini tanıyıp yaşayarak

1967'de Çağaloğlu'ndaki dergi yönetim yerlerinde yeni bir yüz gör-ülme başlamıştı. Öyküler yazan, adamakıllı ufak tefek bir genç. O sı-ralarda lise öğrencisiydi. Ama ufak bedeniyle, özellikle de yüzüyle, oldu-ğundan küçük gösteriyordu. O gün-lerde kendî olanaklarıyla bir de öykü kitabı yayımlamıştı. Belki de erken ve hazırlıksız bir çıkış sonucu ola-rak, öyküleri belli bir nitelik düzeyini tutturamıyordu. İlk aşamada büyük güçlüklerle karşılaştığı söylenebilir. Ama vilmadı. Bir tutku, büyük bir

Günün sanat olayları

GÖSTERİ

İSTANBUL Sinema-Televizyon Enstitüsünde 14.00'de Ken Hughes'ün 1970 yapımı ÖLÜM-SÜZ KAHRAMAN (Cromwell) adlı Türkçe alt-zanlı filmi (Oyn: R. Harris, A. Guinness); 16.30'da Nevzat Pesen'in 1962'de John Steinbeck'in "Fareler ve İnsanlar"ından uyarlayarak yaptığı İKİMİZE BİR DUNYA (Oyn: O. Günşiray, Ç. İlhan) sunuluyor.

İSTANBUL Fransız Kültür Merkezinde, 19.00 ve 21.00'de Jean-Pierre Melville'in 1973'de çektiği ve Türkiye'de ilk kez gösterilecek olan BİR POLİS (Un Flic) var. Başrolde Alain Delon oynuyor.

İSTANBUL Atatürk Kültür Merkezinde, 18.00'de "Beyaz Otobüs" (White Bus) adlı filmi'nin yayım evrelerini konu edinen bir belge-sel gösterilecek.

İSTANBUL İtalyan Kültür Merkezinde 17.15 ve 19.30'da, Batıda son yıllarda çok sözü e-dilen İtalyan yönetmeni Luigi Comencini'nin 1965 yapımı bir filmi YOLDAŞ DON CAMIL-LO (Il Campagno Don Camillo) sunulacak. Baş-rollerde Fernandel, Gino Cervi ve Saro Urzi var.

TOPLANTI

ANKARA Sanat Sevenler Derneğinde, 18.00 de Nazlı Eray, "Edebiyatta Fantastik Gerçek-çilik" konusunda bir söyleşide bulunacak.

OPERA

İSTANBUL Atatürk Kültür Merkezinde, 20.00'de İstanbul Devlet Opera ve Balesinin sunacağı 4. MURAT operası izlenebilir.

ANKARA Devlet Opera ve Balesi, 20.30'da Carl Orff'un müzikali CARMINA BURANA'yı sergileyecek.

HABER YORUM. MAĞAZİN

İKİ TANIK

Sürekli filmün bugün yayın-lanacak olan 5. bölümünde, Jon Febrier artık hastanede kendini iyice kabul ettirip, zor vakalar karşısında herke-sin yardımına çağıracağı bir dok-ter olmuştur. Kardeşi Harold Ferrier ise başka konularda başarılı olmaya çalışmakta, ağabeyinin güzlice sevdiği Jenny'i baştan çıkarmak için uğraşmaktadır.

Mavi Kuş

Turizm mevsimi dolay-sıyla hazırlanmış programda Bodrum'un doğal güzellikleri,

Lassie insanlık dersi veriyor

18.50

Dizi filmin bugün yayın-lanacak olan bölümünde yan-ındaki kılavuz köpeğe karşın kör adama motosiklet çarpar. Yardımsever Lassie hemen kör adamın yardımına koşar. Kaza geçiren kılavuz köpeği de veterinere götürür.

Kadın Ana

19.15

Kadın ana ve Dibek-çi Salih'in gazetelerdeki röportajlarının yankıları devam ederken, Cibilköy'e elektrik gelirir. Köycek sevinirler. Henüz evlerde yoktur ama köy elektrige kavuşmuştur.

Cibilköy'e elektrik geliyor

Dibekçi'nin küçük kardeşi çağdaş ağa Tahir bir başka sevinir. Çünkü o daha önce hesabını yapmış, dükkanda elektrikli mal-zemeler satmayı plan-lamıştır.

MEHMET SEYDA/Roman ÜSÜTÜKLER

18.50

Sarap kaldı ortada ve bardak barda ve hesap ortada...

Sorumlu Pehlivan yutkundu: "Vay anasını!" Herif direğe toslayıp, acıdan iki büküm eğil-mişken, gerisini düşünmedir, karanlıkları iki pençe-siyle yirtarak ileri atıldı. Yere kapaklanmak üzere-ken yitmiş tuttu onu ve, "Hayrola evlat?" diye sordu.

Öbünü, "evlat" dediği ağa babası yerindeki a-damsa karından ve burnundan soluyordu. Dışarı uğramış kör, ince ve kalın barsaklarını avuçlarıyla yerden toplayıp karnına tıkmağa uğraşıyordu. Bu-na uğraşırken suratından kanlı terler boşanıyordu. Terler boşanıırken, ağzının içinde anlamsız şür, al-gegorik ve fantasmagorik öykü türünden bir şeyler geveleyip duruyordu.

Sorumlu Pehlivan, onun ne dediğini, ne deme-le-re getirdiğini doğrusu kestiremiyordu. Uzun kulak-larından birini ağzına yaklaşıncaya, leş gibi içki kokusuyla birlikte şu mırıltıyı duydu:

- Karnıma.. ih min.. an on.. bir şarjör otusu kurşun yedim.

- Bunu herkes yiyemez. Oh afiyet olsun, şeker bal olsun, yarasın! dedi Pehlivan. Sen bana, şans bunu yediren eliaçık, bonkör hergelenin adını söy-le!

- Sorma geç.

Çık Kamber nam-ı diğer Hırtçoğlan, herkesçe bilinegen inçelliği ile:

- Soranın lan dürzü! dedi.

Demesiyle, adam ellerini önünde kavuşturup:

- Ya efendi, elhamdülillah Dürzi.. deyip, dürzül-ğünden dolayı Tannya şükürlerini bildirdi.

- İyi dinle. Ben her şeyi sorarım, Bana hesap vermek zorundasın.

- Amenna. İlle ve lakin.. fakat ve zira.. şarap kaldı bardakta ve bardak barda ve hesap ortada..

- Arkadaş, oğlum sende iş kalmamış. Bu bar hangi namustu barmış? "Ka.. ka.. ka.." diyen yara-

İ adam gerisini getirememiş, ağzından bumundan bir kandır boşanmıştı.

Birazını üstüne giyen Pehlivan sanki bundan pek hoşlanmış, "Yarabbi şükür, doydumsa yüzüme ti-kür!" diye homurdanmış, böylelikle, bir söylentiye göre doymazlığı ile ünlü dedesi Çıplak Ali'nin, bir başka söylentiye göre İtalyan dedesi Anastasi Capodimonte'nin ruhunu yeniden canlandırmış ve yaşatmış. Varsan baksan şu dünya çok alçaktı. Herife bu halı Baas'çılar mı, Nasr'çılar mı kim et-tiyye, kesin hesaplaşmaya girişerek onları pars parçalayacaktı. Binaenaleyh, salise sektirmeden yola çıktı. İstanbul, Ankara, İzmir, Bursa, Balıkesir New York, Paris gibi ikil bir yaşam vardı Bağdat'ta, kimi yerinde senlik ve gösteriş yerinde kimi yerinde yoksulluk dud boyu idi. Raşid caddesindeki verli vabancu bankalarla mağazalar pırıl pırıl, kale-layıcı ve bakırcılarla çarşıyla havlucu dükkanlan-rındaysa, tüm renkier içi karartıcı, donuk ve kopko-yu idi.

Herif nasıl kekelemişti? "Ka.. ka.. ka.." diye ke-kelemişti. Ne demeye gelmişti? Herhalde, "Kaka" ya da "Kaz kafalının tekinisi!" demeye gelmemişti. Öyleyse?

Sıradan bir adam olsa hadi neyse ne, ama sap demeden samam, leb demeden leblebiyi çakan yaman bir Pehlivan için "ka" ve "ka" hecelerini birleştirip ondan bir anlam çıkarmak elbette ki çu-çok oynucağı idi. Eliyle değile bile, ön ve arka a-yaklarıyla komuşcasına bilmekeydi ki, herifin dilendirmek istediği yer olsa "Kazık Bar" dır.

Sen gel de, "Türistik yerler beş kazıkta, barlar on kazık.." deme: "Canım efendim, bu trak ususuna da yazık!" diye ateş püskürme. Ve de içtenme!

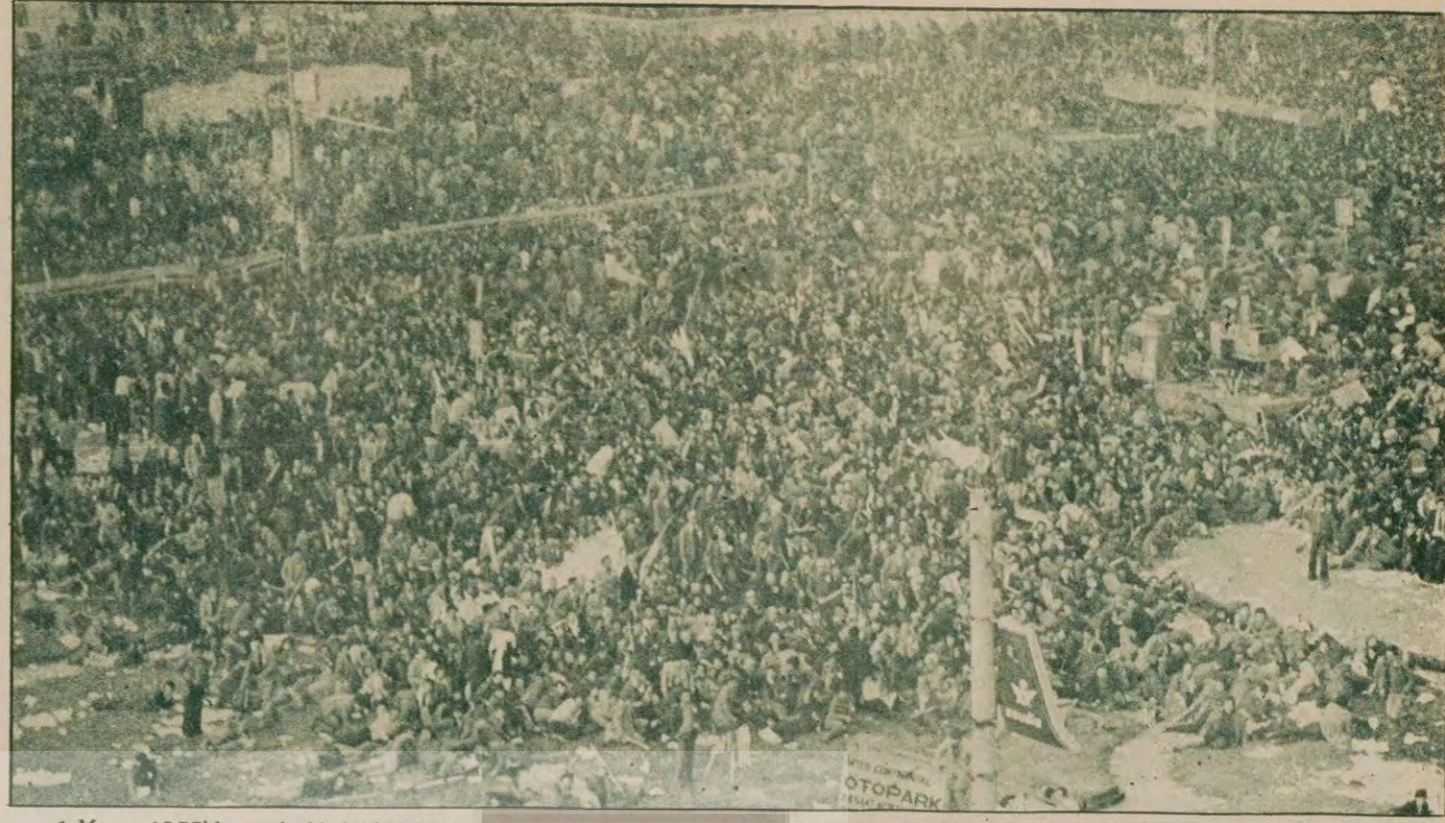
Bunun tersini düşünmek ve sapsak, en başta, erkeklige şıgmadı. Dolayısıyla, nerede olduğunu sağa sola sorup soruşturup, hemen barm yolunu tuttu. Herdeki sokakta Espalar açıldıkça, soyulup soğana döndürülmüş sarhoşlar kapı dışarı edilmiş ve yanık memleket havaları ve coşkun göbek havaları birbirine karışıyordu. Bunlar kulugına geldikçe, Hırtçoğlan hisşimla ve pişmiş kelle gibi sırtıyordu. Gıysileri nakışlı, süzün bakışlı yosmalar, göbek taşındaysa göbek taşında, müşteri sızdırmak için masa başındaysa masa başında, kimbilir nasıl kıvırı-yor, nasıl kurtuyordu? Ve gene dolayısıyla, işkla-rı uzaktan yanıp sonen bara yaklaşıkka pergelleri daha çok açıyor, böylece o bara doğru, bar ona doğru hızla yaklaşıyordu.

Silahlar patladığı zaman çok kişi ateşin nereden geldiğini kestiremiyordu. Bu konuda olaydan sonra da çok şey söylendi. Ama ateş ne yönden gelirse gelsin gerçek şuydu. Silah sığınanların arkasında Türkiye'deki demokrasi ve özgürlükleri yok etmek ve kitlelerin mücadelesini sindirmek isteyen karanlık güçler vardı.

1 Mayıs 1977'de MC'nin kanlı tertibi sonucu, 34 yurttaşımız katledildi

1 Mayıs 1977'de geniş bir işçi kitlesi Taksim'deki gösteriye katıldı. Bu miting Türkiye tarihindeki en büyük işçi mitinglerinden birisidir. Ancak DİSK yönetimindeki TKP yanlıları Doğu Berlin'den aldıkları talimatlara uyarak, daha 1 Mayıs öncesinden itibaren bölücü ve kışkırtıcı bir propaganda yürüttüler. Daha sonra ortaya çıkan tertip için elverişli zemini yatanlar arasında yer aldılar.

KARANLIK GÜÇLER VE SOVYET YANLILARI, 1 MAYIS'I NASIL SAPTIRDI

SON üç yıldır 1 Mayıslar ülkemizdeki karanlık güçlerin ve Sovyet yanlılarının çeşitli tertip ve kışkırtmalara giriştiği bir gün haline geldi. Dünyanın bütün ülkelerinde işçi sınıfının günü olarak kabul edilmiş olan 1 Mayıs ne yazık ki, işçi sınıfı üzerinde oynanan ihanet oyunlarının aleti yapılmak istendi. Öte yandan yurdumuzda demokrasiye ve özgürlüğe kasteden güçler 1 Mayıs'ı kanlı katliamlar düzenlemek ve halk üzerindeki baskıları artırmak için fırsat bildiler.

İşçi sınıfımız 1980 1 Mayısına son üç yılın acı deneyleri ile giriyor. Yine çeşitli kışkırtmaların yapıldığı bu günlerde geçmiş 1 Mayısları bir kez daha anmakta ve sol adına ortaya çıkan revizyonizm ve maceracılığın yaptıklarını hatırlamakta yarar var.

1 Mayıs 1977, DİSK'in başına çöreklenmiş olan Sovyet yanlıları "işçi sınıfı adına konuştuklarını" ilan ederek Taksim meydanına "Maocuları sokmayacaklarını" belirtiyorlar. Tertibin başlangıcı burada. Ama büyük bir tertip için çatışmayı körükleyen iki taraf gerekiyor. Halkın Kurtuluşu, Halkın Birliği ve Halkın Yolu'ndan oluşan üçlü blok Taksim meydanına aynı bir grup olarak geleceklerini ve mutlaka meydana gireceklerini ilan ediyorlar. Tamam işte, şimdi iki taraf oluşmuştur. Meydana "Maocuları sokmayacaklarını" söyleyenler ve "Meydana zorla da olsa gireceklerini" ilan edenler.

Bu, işçi sınıfını düşünenlerin, 1 Mayısı gerçekten bir işçi bayramı olarak kutlamak isteyenlerin tutumu değildir. İki taraf da beyanattar vererek yangına körükle gidiyorlar. O zamanki HALKIN SESİ dergisi, gerek Sovyet yanlılarının tutumunu protesto ediyor, gerekse üçlü blokun çatışmayı körükleyen tutumunu konusunda işçileri, halkı uyarıyor. Taksim meydanına bu şartlarda bu biçimde gidilmesinin mutlaka büyük çatışmalara yol açacağını belirtiyor.

Karanlık köşelerde el oğuşuranlar var sevinçle. Bunlar kanlı bir tertip için gereken ortamın doğduğunu düşünen gizli faşist güçler, kontrgerillanın elemanları. HALKIN SESİ ne yapılsa bunların yapacağını açıklıyor, basın bildirileri yayınlıyor.

Bununla da yetinilmiyor. HALKIN SESİ çevresinde toplanmış olan devrimciler "üçlü blokun" 1 Mayıs öncesi düzenlediği hazırlık toplantılarına da katılıyorlar. Bir sendikada yapılan toplantıda bunun büyük bir provokasyona yol açacağı, herkesin tarihi sorumluluğu karşı karşıya olduğu, MC'nin oyununa gelmek gerektiği, Taksim alanına ayrı bir güç oluşturarak gitmenin felakete yol açacağı belirtiliyor. Orada bulunanlardan bir kaç, özellikle Aktanlar tahrikçi bir tutum alıyorlar. "Bunlar Aydınlıkçıdır. Bunlara kulak asmayın" diyorlar.

Devrimciler, işçilerle, kitle örgütleriyle, sendikalarla birlikte Taksim alanına gitmeye, gerek Sovyet yanlılarının, gerekse "üçlü blokun" yaratacağı çatışma ortamını ellerinden geldiğince engellemeye karar veriyorlar. İşçileri tertiple ve katliam özelemlerine karşı ellerinden geldiğince uyarıyorlar.

Ama iki tarafın dizginiz tutumları ve katliam tertipçilerinin hazırlıkları üstün geliyor. Halkın üzerine kurşun yağdırılıyor. 34 emekçi öldürülüyor. 1 Mayıs kana bulanıyor. Günaydın gazetesi "Maocu vatan hainleri 1 Mayıs alanını kana buladı" diye manşet atıyor, gerçekleri çarpıtıyor. Kontrgerillacılarla el ele veren emekçilerin naaşı üzerinden istismar çabalarını sürdürüyorlar.

Bu çabaların karşısına yine HALKIN SESİ dikiliyor. Üçlü blokun kahramanları tam siper geçmişken HALKIN SESİ cesur sesle halka hitap ediyor: "MC'nin kanlı tertibi." Böylece halka yönetilen saldırılar püskürtülüyor ve esas sorumlular gün ışığına çıkarılıyor.

1 Mayıs 1978- Rus Beşinci Kolumun Taksim'deki gövde gösterisi ve izleyiciler

1 Mayıs 1978'de ayakları Türkiye toprağında kopuk olan Rus Beşinci Kolu bir gövde gösterisi yapmak için DİSK'in paravanası ardına sığınmıştı. İGD alana girdikten bir süre sonra "Atılım bizimle", "Bilen Yoldaş çok yaşa", "Yaşasın Sovyetler Birliği" gibi Türkiye'de Rus usaklığını simgeleyen pankartlar açılıyor ve DİSK yöneticileri de bu gösteriyi öylece izliyorlardı. Bu olay daha sonra DİSK yönetimi arasında önemli sürtüşmelere yol açacak, ancak 1980'de DİSK yönetimi tarafından tamamen unutulacaktı.

1 Mayıs 1978'in önemli bir özelliği de geniş işçi kitlesinin Taksim'e gelmemesiydi.

1 MAYIS 1979- SOKAĞA ÇIKMA YASAĞI

1 Mayıs 1979'de Askeri birliklerin kontrolünde boş Taksim alanı. İstanbul halkı o gün evinde hapsedi. Kışkırtma ve tahrikler baskıları artırdı.

Revizyonizm ve maceracılığın yol açtığı gelişmeler kitlelerin haklı mücadelelerinin önüne bir kez daha engel olarak dikiliyor.

1 Mayıs «Bahar Bayramı» mıdır?

İŞÇİLERİN 19. yüzyıldan beri bütün dünyada kutladıkları 1 Mayıs'ın tarihinde işçi sınıfının ekonomik ve sosyal hakları için yürüttüğü mücadele yatmaktadır.

İlk kez 1886 yılında Amerika'da 8 saatlik iş gününün kabulü için 1 Mayıs'ta büyük kitle gösterileri düzenlenmiş daha sonra bu bütün dünyaya yayılmıştır. Amerika'da, Avrupa'da, Asya'da ve dünyanın dört bir yanında 1 Mayıs işçi haklarının savunulduğu bir gün olarak kutlanmaktadır.

Türkiye'de de 1 Mayıs'ın geçmişi 1909'lara kadar uzanır. Bu yıl Osmanlı İmparatorluğu egemenliği altındaki Selanik'te işçiler ilk kez 1 Mayıs gösterileri düzenler. Daha sonra 1910 ve 1912 yıllarında da 1 Mayıs İşçi Bayramı olarak kutlanır. Ama şüphesiz Türkiye işçi sınıfının tarihinde en anlamlı 1 Mayıslar 1920-21 yıllarında yapılmıştır.

1920'de emperyalist işgal altındaki İstanbul'da işgale ve Osmanlı idaresinin yoğun baskılarına rağmen 1 Mayıs işçi bayramı coşkun bir şekilde gösterilerle kutlanmıştır. İşçiler Haliç'ten başlayarak Karaköy üzerinden Beyoğlu'na kadar bir yürüyüş düzenler. Türkiye Sosyalist Fırkasının etkinliğinde yapılan mitingde işçiler "İstiklal" pankartları taşımışlardır.

1922 1 Mayıs'ı ise tam anlamıyla İstanbul'daki emperyalist işgali protesto şekline dönmüştür. Bildiriler dağıtılmış, grevler birbirini izlemiştir. Ankara ve Adapazarı'nda da milli mücadelelinin isimsi kahramanı İsmail Hakkı Harbiye işçileri 1 Mayıs'ı coşkun bir şekilde kutlamışlardır. Kurtuluş Savaşı boyunca 1 Mayıs İşçi Bayramı, emperyalizme karşı mücadelesinin dayanaklarından birisi olmuştur.

1923 ve 24 yıllarında ise yavaş yavaş kısıtlama dönemi başlar. 8 saatlik işgünü, grev hakkı gibi talepler öne süren işçiler tutuklanırlar. Daha sonraki yıllarda baskılar giderek artar.

1 Mayıs'ın Bahar Bayramı olarak tanıtılmak istenmesi bu döneme rastlar. 1935 yılında çıkarılan Ulusal Bayram ve Genel Tatiller Yasasında 1 Mayıs Bahar Bayramı olarak kabul edilir. İşçi hakları ve 1 Mayıs'ın işçi geleneği unutturulmak istenir. "1 Mayıs" ve "İşçi" gibi sözler bile yasaklanır.

1 Mayıs 1977- Kanlı tertibin baş aktörleri: Sovyet yanlıları ve Üçlü Blok

Üçlü Blok o gün Saraçhane'de toplanmıştı. 1 Mayıs'tan önce yapılan bütün uyarılar fayda vermemiş, tertibin üstüne biline biline gitmişlerdi. Halkın Sesi dergisi o dönemde Üçlü Blok'un provokasyona yeşil ışık yakarak çizgisini mahkum etti ve herkesi uyardı. Ne yazık ki maceracıların hırsı gözlerini önlemeyenlere kadar karartmıştı.

1 Mayıs 1978, Sovyet yanlıları yine faaliyet halindedir. 1 Mayıs'ı yeniden istismar etmeye hazırlanıyorlar. 1 Mayıs işçi bayramını Rusya'ya bir temenna mitingi haline getirmeye çalışıyorlar. Türkiye İşçi Köylü Partisi, revizyonistlerin hakimiyeti altında böyle bir gösterinin 1 Mayıs'ı kutlamak anlamına gelmeyeceğini, buraya katılmaman Rusya'nın gösteri kalabalığını artırmak olacağını açıklıyor. Emekçileri ve devrimcileri böyle bir gösteriyi katılmamaya çağırıyor. Birçok devrimci ve solcu grup TİKP'nin bu uyarısına uymayarak miting alanına gidiyorlar. Ancak emekçiler mitingde itibar etmiyorlar.

Sonuç ortada. Sovyet yanlıları sakladıkları pankartları açıyorlar. Ortalık "Yaşasın SSCB", "Çok yaşa İ. Bilen Yoldaş", "Atılım aramızda" pankartlarıyla doluyor. Ortada ne bir işçi talebi, ne ülke ile ilgili bir şey yok. Toplantıya katılan CHP Milletvekilleri, "Kendi sloganlarımızı hakim kılacağız" diyen sol gruplar gerçekten de bu pankartların kalabalığını oluşturmaktan başka bir işlev yerine getiriyorlar. TİKP'nin uyarısı bir kez daha tarih tarafından doğrulanıyor.

1 Mayıs 1979, Rus yanlıları sahte TKP tahriklerini yeniden yoğunlaştırıyor. "1 Mayıs mutlaka Taksim'de kutlanacaktır" diye bas bas bağırıyor. DİSK yöneticilerini korkaklıkla suçlayarak tahrik ediyor. Revizyonistler ve maceracılar işçi sınıfını hazır olmadığı çağırıyorlar.

İşçilere sürüklemek istiyorlar. Meseteyi bir bedava kahramanlık havasına getirmeye çalışıyorlar. Ancak işçi sınıfı itibardır, ayakları yere basar. Oynanan oyunu görüyor. TİKP bir kez daha uyarıyor emekçileri. Asla keskinlik yarışına çıkmadan, gelecek suçlamalardan korkmadan.

DİSK yöneticileri sahte TKP'nin tahrikine kapılarak "Taksim'e gideceğiz" diyor. Behice Boran keza aynı sözleri tekrarlıyor. Ama o ne? Bir de bakıyorsunuz, sahte TKP tahriklerinin başına ulaşmasından müsterih bir şekilde Taksim'den vazgeçiyor ve İzmir'e kaçarak orada miting yapıyor. Sonuç ne? İstanbul'da sokağa çıkma yasağı. Ömründe ilk defa kahramanlık yapmaya kalkışan Behice Boran ve Partisi ise askerlerin karşısında yere yatmış.

1 Mayıs işçi sınıfının bayramıdır. Bütün dünya işçilerinin birlik, mücadele, dayanışma günüdür. Yıllar süren baskılar bunu önleyemedi. Son yıllarda revizyonist Rus yanlılarının ve maceracıların işçi sınıfını sürmek istedikleri ortam da 1 Mayıs'a gölge düşüremez.

İşçi sınıfı, tarihi bir kaçınılmazlık olarak elbette kendi önderliğini etrafında toplanacak ve meydanlarda 1 Mayısları gönül rahatlığı ile kutlayacaktır. Ne hakim sınıf baskısı, ne revizyonist ihanet, ne maceracı intihar çizgisi bunu önleyemeyecektir.

Öyleyse bugün görev, geçmişten ders çıkarmak, birleşmek, işçi sınıfının, devrimci önderliği etrafında birleşmek.

17.00	BOLGESEL HABERLER
17.05	AKSAMA DOĞRU
18.00	HABERLER
18.05	SINAVA DOĞRU
18.50	LASSIE
19.15	KADIN ANA
19.50	UYKUDAN ÖNCE
20.00	HABERLER
20.40	TURİZM REHBERİ
20.50	MAVİ DÜŞ
21.35	İKİ TANIK
22.15	KLASİK BATI MUZİĞİ
22.50	HABERLER